

Huvudman

Skara kommun
skara.kommun@skara.se

Beslut

Datum 2026-05-15
Dnr SI 2026:95
Sida 1 (17)

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Katedralskolan Skara Enhet 4 i Skara kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skara kommun att senast den 15 oktober 2026 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att undervisning bedrivs under ledning av lärare, frånvaro, utredning om särskilt stöd, motverka kränkande behandling samt förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa studiero. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Skara kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Skara kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisning bedrivs under ledning av lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs av personer som är anställda som lärare. Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ska innefatta uppgift om vilka lärare som ansvarar för undervisningen i svenska som andraspråk och grundskolans samhälls- och naturorienterande ämnen, anställningsavtal för berörda lärare samt underlag som styrker lärarnas legitimation och behörighet. Om skollagens undantagsregler är tillämpliga ska det i dessa fall framgå lärarens erfarenhet och utbildning. Huvudmannen ska även redogöra för skälen till att huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för de lärare som bedriver undervisning med stöd av en sådan undantagsregel. (1 kap. 3 § och 2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen)

Frånvaro

2. Rektorn ska, beträffande de elever som har upprepad eller längre frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningarna ska genomföras oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig och ska genomföras i samråd med eleven, i

förekommande fall med elevens vårdnadshavare, samt med elevhälsan. Rektorn ska i en förteckning dokumentera vilka elever som under perioden 15 maj till och med 8 oktober 2026 bedömts ha upprepad eller längre frånvaro och vilket datum en utredning om orsakerna till frånvaron har inletts för respektive elev. Om utredningar bedöms som obehövlige och utredning inte genomförs ska det av huvudmannens redovisning framgå skälen till detta. Förteckningen, samt tre avidentifierade utredningar ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (15 kap. 16 § skollagen)

Utredning om särskilt stöd

3. Rektorn ska, för varje anmälan om eventuellt behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn – eller som redan inkommit men där utredning inte har påbörjats – starta en utredning om respektive elevs behov av särskilt stöd. Rektorn ska för perioden 15 maj till och med 8 oktober 2026 dokumentera hur många anmälningar som har inkommit till rektorn samt vilket datum en utredning har startats för respektive anmäld elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Motverka kränkande behandling

4. Se till att vid minst ett tillfälle före den 3 juni 2026 klargöra för all skolpersonal deras befogenheter att vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet samt deras skyldighet att uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av kränkande behandling. Inkom med en redogörelse för hur och när informationen har förmedlats i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (1 kap. 5 § andra stycket, 2 kap. 34 a §, 5 kap. 6 § första och andra styckena skollagen samt Läroplanerna för gymnasieskolan [Lgy11 och Lgy25], 2.2 Normer och värden)
5. Se till att all personal som får kännedom om att elev har blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många anmälningar om kränkande behandling som inkommit under perioden 15 maj till och med 8 oktober 2026. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

Förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa studiero

6. Se till att skolenheten följer upp elevernas studiero, analyserar vilka hinder som finns för att elever ska ha studiero samt utifrån

analysen beslutar om åtgärder för att undanröja dessa hinder. Uppföljningen och analysen ska omfatta personalens gemensamma förhållningssätt. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en redogörelse för resultatet av uppföljningen, vilka hinder som enligt analysen finns för att eleverna ska ha studiero samt beslutade och genomförda åtgärder. (5 kap. 3 § skollagen)

7. Se till att klargöra skyldigheten för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Inkom med en redogörelse för hur och när informationen har förmedlats i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 a § och 5 kap. 4 a § skollagen).
8. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle följer upp ordningsreglerna och deras efterlevnad samt analyserar orsakerna till uppföljningens resultat. Uppföljningen ska inkludera personalens gemensamma förhållningssätt kring arbetet med att säkerställa att ordningsreglerna efterlevs. Eleverna ska medverka vid uppföljningen och eventuell revidering av ordningsreglerna. Huvudmannen ska ge in en redogörelse för hur uppföljningen har gått till, resultatet av uppföljningen, vad analysen av orsakerna till uppföljningens resultat visat samt en beskrivning av genomförda åtgärder. (5 kap. 5 § skollagen)
9. Se till att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast används vid undervisning enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd, eller om det enligt rektorns eller lärares bedömning i ett enskilt fall finns särskilda skäl att tillåta en elev att använda sådan utrustning. Huvudmannen ska dokumentera hur rektorn har följt upp och säkerställt att detta följs. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 a § skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:95) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Katedralskolan Skara Enhet 4 i Skara kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Katedralskolan Skara Enhet 4 följer gällande bestämmelser om undervisning bedrivs under ledning av lärare, frånvaro, utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram, motverka kränkande behandling samt förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 24 och 26 mars 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat frånvarostatistik, beslut om särskilt stöd samt beslut om åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning bedrivs under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av anställningsavtal som Skolinspektionen tagit del av framgår att en person som bedriver undervisning i svenska som andraspråk samt natur- och samhällsorienterande ämnen på grundskolenivå på skolenheten inte är

anställd som lärare utan som studiehandledare. Av skolans förteckning över undervisande personal samt lärarschema framgår vidare att personen inte har lärarlegitimation samt att personen i fråga ansvarar för viss undervisning. Detta bekräftas även av rektorn i kompletterande information från huvudmannen.

Rättslig reglering

Enligt skollagen avses med undervisning de processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Vidare anges i skollagen att lärare ansvarar för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen, om inte någon av skollagens undantag är tillämpliga (2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenheten inte uppfyller författningarnas krav då all undervisning inte bedrivs av lärare i skollagens mening. Utredningen i ärendet visar att en person som bedriver undervisning inte är anställd som lärare, utan är anställd som studiehandledare.

Utredning av längre och upprepad frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av elevers frånvarostatistik från den 8 augusti 2025 till och med den 19 mars 2026. Av frånvarostatistiken framgår att totalt 115 av 242 elever under perioden har en frånvaro överstigande 15 procent. Enligt kompletterande information från skolenheten finns det frånvaroutredningar för endast sju av dessa 115 elever. Av intervjuer med rektorn samt elevhälsans personal framgår att en elev bedöms ha en upprepad eller längre frånvaro om frånvaron överstiger 15 procent.

Lärarna uppger att mentor anmäler till elevhälsan i de fall eleven har en längre eller upprepad ogiltig frånvaro eller om det finns ett mönster i den giltiga frånvaron, exempelvis att eleven är borta sista lektionen varje fredag. Lärarna uppger att mentorerna inte anmäler alla elever som har längre och upprepad frånvaro till elevhälsan, utan endast de elever där mentorerna känner att de gjort allt de kan för att eleven ska förbättra sin

närvaro. Mentorers egna insatser innan anmälan kan inbegripa samtal med eleven och elevens vårdnadshavare om frånvaron samt kontakt med centrala studiestödsnämnden angående elevens studiestödsbidrag. När eleven är på plats på skolenheten arbetar mentor med att bygga en relation med eleven. Lärarna uppger att de bakomliggande orsakerna till en elevs frånvaro ofta är kända för dem och att mentorer i vissa fall inte anmäler till elevhälsan om de känner sig trygga i sin hantering.

Lärarna uppger vidare att en utredning startas vid det elevhälsomöte som bokas in efter att elevhälsan tagit emot en anmälan från mentor. Vid elevhälsomötet medverkar rektorn och vid mötet fattas beslut av rektorn om en frånvaroutredning ska startas eller inte. Under mötet med elevhälsan diskuteras även specifika åtgärder som dokumenteras i ett mötesprotokoll. Lärarna uppger att de medverkat vid elevhälsomöten där det beslutats att en frånvaroutredning inte ska startas. Anledningarna till att inte starta en frånvaroutredning kan vara att aktuell elev uppfyller betygskriterierna eller att det finns en pågående pedagogisk utredning för eleven. Lärarna uppger vidare att det ibland tar lång tid innan elevhälsan inleder en frånvaroutredning, och tror att det beror på att dessa utredningar verkar vara väldigt omfattande.

Elevhälsan uppger att det är de lärare som är mentorer som har ansvar för att följa upp elevers frånvaro och att mentorn ska ta kontakt med elevhälsan om en elev har längre eller upprepad frånvaro. Vid ett elevhälsomöte diskuteras nästa steg samt om mentor behöver ställa fler frågor till eleven eller elevens vårdnadshavare. Om eleven haft frånvaro under en längre tid kan rektorn vid detta möte fatta beslut om en frånvaroutredning. Elevhälsans personal uppger att det finns två typer av frånvaroutredningar på skolenheten. Den ena är en mer omfattande frånvaroutredning som Skara kommun som huvudman fastställt. Den andra är den frånvaroutredning som utgörs av den dokumentation mentor gör i samband med att hen ställer frågor om en elevs frånvaro. Samtidigt uppger elevhälsan att om en mentor ser att det finns problem med en elevs frånvaro så ska det även anmälas till elevhälsan. Orsaker till att elever inte anmäls till elevhälsan uppger elevhälsan är att några mentorer anser att de har kontroll över situationen. I vissa fall kan det vara så att elever uppfyller betygskriterierna och därmed ser inte mentorerna frånvaron som ett problem.

Rektor uppger att mentorerna gör egna kartläggningar av elevers frånvaro genom att ta kontakt med eleven och elevens vårdnadshavare för att få reda på orsaken till elevens frånvaro. Det är upp till varje mentor när denna kartläggning ska påbörjas och det finns inget dokumentationskrav. Rektor uppger att en frånvaroutredning startas när mentor anmäler elever med en längre eller upprepad frånvaro till elevhälsan. Vid ett elevhälsomöte diskuteras elevens frånvaro och rektorn fattar ett beslut om en frånvaroutredning ska startas eller inte. Rektorn uppger vidare att det inte

är tydligt på skolenheten när en frånvaroutredning ska startas samt att det på skolenheten förekommer olika typer av frånvaroutredningar. Rektor uppger att det är den frånvaroutredning som Skara kommun som huvudman fastställt som rektorn fattar beslut om på elevhälsomötet. Mentors kartläggning är en typ av frånvaroutredning och elevhälsan stöttar mentorer under tiden som de genomför sin kartläggning, uppger rektorn.

Vid intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn tar Skolinspektionens utredare upp flera elevexempel baserat på skolenhetens frånvarostatistik. Lärare, elevhälsan och rektorn uppger i samband med detta att det finns elever på skolan som har en längre och upprepad frånvaro, att elevernas frånvaro behöver utredas, att någon frånvaroutredning inte startats och att det inte är obehövt. Kompletterande information från huvudmannen visar att en frånvaroutredning inte har inletts för 18 elever med upprepad eller längre frånvaro, trots att en sådan utredning inte bedömts som obehövt.

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att vårdnadshavare informeras samma dag som en elev varit frånvarande. Lärarna kontrollerar elevernas närvaro på varje lektion och ett meddelande skickas till elevernas vårdnadshavare genom ett digitalt system.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (15 kap. 16 § skollagen)

I förarbetena till skollagen anges att det är viktigt att arbeta förebyggande och att det är viktigt att utreda bakomliggande orsaker till elevers frånvaro och bristande måluppfyllelse, så att lämpliga åtgärder i god tid kan vidtas så att eleverna ska uppnå utbildningsmålen (prop. 2017/18:183 s. 73 f.).

Vidare anges att det är inte givet att en elev som är frånvarande inledningsvis bedöms ha svårigheter i sin skolsituation eller bedöms behöva särskilt stöd, även om elevens frånvaro på sikt kan leda till just detta. Elever med omfattande frånvaro kan tvärtom i vissa fall inledningsvis bedömas ha goda förutsättningar att nå kunskapskraven och träffas därmed

inte alltid av bestämmelserna om särskilt stöd från början. Frånvaron kan dock leda till att eleven inte får så goda betyg som eleven skulle ha kunnat få. I förlängningen kan frånvaron leda till att eleven får problem med att få godkänt resultat eller att skolan bedömer att det saknas underlag för bedömning av elevens kunskaper och att betyg därför inte kan sättas vilket i sin tur kan innebära att eleven till slut hoppar av utbildningen. (prop. 2017/18:183 s. 74)

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att upprepad eller längre frånvaro ska utredas oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro. En utredning ska dock inte behöva göras i de fall en utredning är obehövlig, som till exempel vid redan beviljad ledighet eller om rektorn redan har kännedom om återkommande behov av vårdbesök. Frågan om hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. I vissa fall kan det räcka med en enklare utredning, till exempel att vid en längre anmäld sjukfrånvaro begära in sjukintyg från eleven eller elevens vårdnadshavare. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, till exempel bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Fokus bör vara på att i samråd med elev, och i förekommande fall med vårdnadshavare, sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. På så sätt kan arbetet med att tidigt fånga upp elever som löper risk att avbryta studier eller som mår dåligt stärkas. I detta arbete är det viktigt att samråd sker med elevhälsan. Det är också viktigt att skolan dokumenterar arbetet med att åtgärda frånvaro och att det finns goda rutiner för uppföljning av frånvaron, till exempel så att elever inte kan vara frånvarande utan att det framgår av skolans frånvarorapportering. (prop. 2017/18:183 s. 75)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elever med upprepad eller längre frånvaro. Tillsynen visar att det finns flera elever som enligt lärare, elevhälsan och rektorn har en upprepad eller längre frånvaro, men för vilka rektorn inte har sett till att det startats frånvaroutredningar, trots att det inte bedömts som obehövligt.

Tillsynen visar att det finns olika uppfattningar om när, hur och av vem en frånvaroutredning startas, samt om och i så fall när frånvaroutredningar dokumenteras. Att det på skolenheten finns två olika typer av frånvaroutredningar, den initiala som mentor förväntas inleda samt den fördjupade i enlighet med huvudmannens rutin som elevhälsan ansvarar för, bidrar till oklarheterna. Lärarna uppger att beslut om att starta en frånvaroutredning fattas av rektorn vid elevhälsamöten efter att mentor anmält en elevs frånvaro till elevhälsan. Elevhälsa och rektorn uppger att en utredning startas i samband med mentors kartläggning samt att det är den

fördjupade utredningen som det beslutas om vid elevhälsans möte. Enligt elevhälsan dokumenterar mentorerna sina kartläggningar samtidigt som rektorn uppger att det inte finns något dokumentationskrav. Det faktum att rektorn inför tillsynen uppgett att det har genomförts två frånvaroutredningar under perioden februari 2025 till och med februari 2026, visar även det att rutiner och former för hur frånvaroutredningar ska dokumenteras saknas samt att det är oklart vilka elevers frånvaro som faktiskt har utretts.

Rektorn har ett uttryckligt ansvar enligt skollagen för arbetet med elevers frånvaro. Det är rektorn som ska se till att frånvaroutredningar startas för elever med upprepad eller längre frånvaro. Som framgår av förarbetena till skollagen är det viktigt att utreda sådan frånvaro även om eleverna i fråga bedöms uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Att tidigt upptäcka och ta en frånvaro på allvar, ta reda på orsakerna bakom frånvaron och sätta in adekvata åtgärder är avgörande för att en elevs frånvaro inte ska eskalera och bli långvarig.

Vad gäller att elevers vårdnadshavare informeras samma dag som en elev har varit frånvarande framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Utredning om behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av dokumentstudier samt intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att en utredning inte alltid startas när en elev anmälts till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd. Dokumentstudier visar att det för åtta av de av skolan angivna anmälda eleverna inte har startats någon utredning. Enligt elevhälsan behövs det i vissa ärenden mer information innan ett beslut om att starta en utredning kan tas. Det innebär att lärarna ibland får i uppgift att arbeta vidare med extra anpassningar med den anmälda eleven. Enligt rektorn finns det elever där det i stället för att starta en utredning om behov av särskilt stöd, bestämts att flera extra anpassningar ska tillämpas i den ordinarie undervisningen. Detta då elevhälsan bedömer att lärarna inte gjort allt de kan innan deras anmälan om behov av särskilt stöd. Enligt rektorn är det ganska vanligt att lärarna får gå tillbaka till den ordinarie undervisningen och testa ytterligare extra anpassningar i stället för att en utredning startas. Rektorn uppger att det är specialpedagogen som i dialog med rektorn bestämmer om en utredning ska inledas eller inte.

Av intervjuer med representanter för elevhälsan och rektorn framgår att rektorn efter en utredning fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen)

Av läroplanerna för gymnasieskolan framgår bland annat att rektorn som pedagogisk ledare för skolan och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt andra stödåtgärder som de behöver. (Lgy11 och Lgy25, 2.6 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Tillsynen visar att rektorn inte alltid startar en utredning av elevers behov av särskilt stöd då det har anmälts att det kan befaras att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Detta är en brist.

Det är enligt skollagen inte möjligt för rektorn, eller den rektorn delegerat uppgiften att ta emot anmälan till, att välja mellan att inleda eller att inte inleda en utredning om behov av särskilt stöd efter att en anmälan har inkommit. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd som de behöver. I detta ligger också att se till att det finns fungerande rutiner för att säkerställa att det skyndsamt genomförs utredningar för samtliga elever vars behov av utredning av särskilt stöd identifierats och anmälts till rektorn.

Vad gäller att rektorn efter en utredning ska besluta om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Agera vid kränkande behandling

Av lektionsobservationer samt intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det på skolenheten förekommer kränkande behandling i form av kränkande jargong och tillmälen. Det framgår vidare att all personal inte alltid agerar för att motverka kränkande behandling. Eleverna uppger att det skiljer sig åt mellan programmen och lärarna om lärarna agerar för att motverka kränkande behandling, och att det finns lärare som enbart agerar om eleverna säger väldigt grova saker. Eleverna uppger även att de ibland kan behöva säga till personal flera gånger innan personalen agerar. Lärarna uppger att de känner sina elever och därför vet när eleverna skojar med varandra. Enligt elevhälsan arbetar lärarna på olika sätt för att motverka kränkande behandling samt att det beror på hur trygg läraren är när det kommer till att agera för att motverka kränkande behandling. Elevhälsan uppger vidare att eleverna berättat för elevhälsans personal att de inte tycker att personal agerar för att motverka kränkande behandling. Rektorn uppger att det kommit till hans kännedom att all personal inte agerar för att motverka kränkande behandling.

Anmäla kränkande behandling

Av intervju med lärare, elevhälsan samt rektorn framgår att all personal inte heller alltid anmäler när en elev blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Enligt informationen som Skolinspektionen tagit del av inför besöket på skolenheten har det endast gjorts två anmälningar om kränkande behandling under perioden februari 2025 till och med februari 2026. Några lärare uppger att eleverna inte alltid vill att lärarna gör en anmälan medan andra lärare uppger att lärarna inte alltid anmäler på grund av tidsbrist. Elevhälsans personal uppger att de känner till fall då ingen anmälan gjorts, trots att elever upplevt sig kränkta eller att personal befarat att en kränkning skett. I intervju med elevhälsan framkommer att lärare frågar elever om de vill göra en kränkingsanmälan, och att det också förekommer att lärare hänvisar elever till kuratorn i stället för att själva göra anmälan. Rektorn uppger att all personal inte alltid anmäler kränkande behandling samt att det finns ett mörkertal när det kommer till antal anmälningar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § andra stycket skollagen).

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34 a § skollagen)

Av skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § första och andra stycket skollagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. (6 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Enligt läroplanerna ska alla som arbetar i skolan uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. (Lgy11 och Lgy25, 2.2 Normer och värden)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att motverka kränkande behandling. Av samtliga intervjuer framgår att kränkande behandling sker i form av att eleverna kränker varandra verbalt. Tillsynen visar att all personal inte agerar för att motverka kränkande behandling samt inte heller alltid anmäler till rektorn när en elev har blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Att kränkande behandling inte anmäls till rektorn medför att händelserna inte

kommer till huvudmannens kännedom och att huvudmannen därmed inte kan ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Därmed finns en uppenbar risk att kränkande behandling fortsätter på skolan. Att det finns fungerande arbetssätt för att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling är också en viktig del i det förebyggande arbetet för att skapa trygghet.

Förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Studieron på skolan

Av intervjuer med elever framgår att studieron varierar mellan olika klasser och olika lektioner; vissa elever upplever en god studiero medan andra elever upplever att studieron inte är bra. Elever uppger att det är vanligt i vissa ämnen att de får arbeta på valfri plats, såsom grupprum eller biblioteket, i stället för i klassrummet för att på så sätt kunna arbeta ostört. Att studieron varierar och är mindre god i vissa klasser samt på vissa lektioner framgår även av intervjuer med lärare och elevhälsan. Lärare och elevhälsan uppger även att det är mindre god studiero på lektioner där två klasser undervisas tillsammans.

Att studieron inte är bra framgår också av Skolinspektionens enkät till eleverna våren 2025. Enbart 45 procent av eleverna svarar att det alltid eller ofta är studiero på lektionerna. Mindre än hälften av eleverna, 41 procent, svarar att det aldrig eller sällan är så stökigt att de har svårt att koncentrera sig. Av resultat från skolenhetens egen enkät från våren 2026 framgår att 33 av 126 svarande elever, det vill säga cirka 26 procent, anser att det sällan eller aldrig är studiero i klassrummet. Även genomförda lektionsobservationer visar att studieron varierar och att det på några lektioner ofta förekommer störande moment.

Rektorn uppger att studieron varierar beroende på vilken lärare det är som undervisar. Vidare uppger rektorn att det är sämre studiero i de fall klasser undervisas tillsammans. Samtidigt uppger rektorn att hens bild inte är att studieron är så dålig som Skolinspektionens enkät till eleverna visar.

Det förebyggande arbetet för att skapa studiero

Eleverna uppger att det varierar vad lärare gör i det fall en elev stör studieron. Enligt eleverna är lärarna mer eller mindre stränga och eleverna uppger att vissa lärare inte säger till när elever stör studieron. I de fall lärare säger till varierar det om tillsägelsen ger effekt och ibland varar effekten bara i några minuter. Eleverna uppger vidare att lärare ibland kan utvisa elever som inte lyssnar när läraren säger till, samt att det varierar om lärarna använder sig av klassrumsplacering eller inte.

Lärarna uppger att studieron blir sämre i stora klasser samt när undervisningen leds av lärare som eleverna inte har en etablerad relation till. En lärare uppger att en stor klass i ämnet matematik, där flera elever tycker det är ett svårt ämne, kan påverka studieron negativt då eleverna börjar prata med varandra om de fastnar på en uppgift. Lärarna är överens om att de i vissa fall inte hinner med att hjälpa alla elever då behoven är så stora och att det i sin tur påverkar studieron. Lärarna uppger att de, förutom att säga till om det blir stökigt i klassrummet, använder sig av tydliga ramar för lektionerna i form av uppstart och en tydlig struktur för att på så vis inge lugn hos eleverna och skapa studiero. Klassrumsplacering används i vissa klasser och det är upp till varje lärare att bestämma.

Lärarna uppger vidare att i de fall det uppstår problem med studieron närvarar ibland elevhälsan och rektorn på lektioner. En annan konkret åtgärd som lärarna ger exempel på är att annan personal närvarar i klassrummet. I de fall eleverna inte har känt personerna som använts som extra resurser har detta dock inte fungerat väl enligt lärarna. Lärarna uppger att behovet främst ligger hos enskilda elever men att åtgärderna främst görs på gruppnivå. Elevhälsan uppger att utöver extra personal till klassrummen är en konkret åtgärd att sprida elevgruppen i olika rum. Det förekommer också ibland att lärare, elevhälsan och rektorn samlas, så kallad "samlad bild", och gemensamt diskuterar vilka åtgärder som kan genomföras på klass- eller organisationsnivå i en klass. Detta möte kan leda till andra typer av åtgärder.

Av intervju med rektor framgår att elevernas upplevelse av studiero följs upp på olika sätt och i olika forum: via en trygghetsenkät en gång om året, elevintervjuer, utvecklingssamtal samt programarbetslagsmöten. Enligt rektorn är det dock endast enkätresultaten som analyseras. Elevhälsans personal uppger dock att det inte finns någon rutinmässig uppföljning eller analys av studieron på skolenheten. Lärarna uppger att studieron följs upp i det systematiska kvalitetsarbetet men att de inte känner till om uppföljningen analyseras.

Rektorn och elevhälsan uppger att det finns ett behov av samsyn i arbetet för att skapa studiero på skolenheten. Rektor uppger vidare att skolenheten inte har fått tillräckliga förutsättningar från huvudmannen att bedriva ett förebyggande arbete för studiero då det inte finns resurser för att möta de eleverna som har behov av att vara i mindre grupper.

Ordningsregler

Av inkommen dokumentation samt intervjuer med elever, lärare, elevhälsans personal och rektorn framgår att skolan har ordningsregler som är beslutade gemensamt av skolans rektorer. Dessa ordningsregler gäller även för skolenhet 4. Enligt elever, lärare och rektorn är ordningsreglerna allmänt kända på skolenheten. Lärarna går vid läsårets

början igenom ordningsreglerna med eleverna och ordningsreglerna finns även uppsatta i alla klassrum. Ordningsreglerna revideras och beslutas av skolans rektorer varje läsår och elevernas synpunkter inhämtas via klassråd. Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framgår dock att ordningsreglerna varit desamma under flera års tid och att elevernas synpunkter inte har lett till någon förändring av ordningsreglerna. Enligt rektorn finns det ingen uppföljning eller analys av ordningsreglerna samt om de följs på skolenheten. Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att det finns elever som inte följer ordningsreglerna samt lärare som inte upprätthåller ordningsreglerna. Lärarna uppger att eleverna framför allt brister i att följa ordningsreglerna gällande mat och dryck i klassrummen och att det i vissa fall understöds av lärare som tillåter förekomst av mat och dryck. Av lektionsobservationer framgår att det förekommer såväl mat som dryck i klassrummen samt att elever har ytterkläder på sig i klassrummen trots att det enligt ordningsreglerna inte är tillåtet.

Mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Av inkommen dokumentation samt av intervjuer med elever, lärare, elevhälsans personal och rektorn framgår att skolenheten har regler för användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen. Av ordningsreglerna framgår att eleverna ska lämna ifrån sig sina mobiltelefoner vid lektionsstart samt att eleverna endast ska använda datorn som ett pedagogiskt verktyg enligt lärare anvisningar. Enligt eleverna varierar det dock om lärare samlar in elevernas mobiltelefoner eller inte vid lektionsstart. Enligt elever och lärare får elever vid vissa lektioner ha kvar sina mobiltelefoner om det inte blir ett störningsmoment. Vidare uppger eleverna att det förekommer att elever under lektioner använder sina mobiltelefoner till annat än undervisningen, och att det skiljer sig åt mellan lärare om de tar ifrån eleven mobiltelefonen eller inte. Enligt eleverna förekommer det även att datorerna används till spel eller liknande under lektionstid. Enligt rektorn följs inte regler kring användandet av mobiltelefoner i undervisningen av samtliga lärare och elever. Av lektionsobservationer framgår att mobiltelefoner inte alltid samlas in vid lektionsstart samt att eleverna använder mobiltelefoner och datorer till annat än undervisning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där undervisningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd. Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall. (5 kap. 4 a § skollagen)

Av skollagen framgår även att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler. (5 kap. 5 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska se till att den personal som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Ett förebyggande arbete innebär bland annat att skolor och huvudmän följer upp elevernas studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Det kan bland annat innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver. Sammansättningen av elever på olika skolenheter kan också vara en av de faktorer som ingår i de analyser som ska göras. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. (prop. 2021/22:160 s. 229)

Av läroplanerna för gymnasieskolan framgår bland annat att rektorn som pedagogisk ledare för skolan och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Lgy11 och Lgy25, 2.6 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens förebyggande arbete för att skapa studiero. Ett förebyggande arbete innefattar att följa upp och kartlägga nuläget, analysera behov som finns i

verksamheten och att identifiera hinder som finns för att elever ska tillförsäkras studiero samt genomföra åtgärder för att undanröja sådana hinder. Tillsynen visar att studieron till viss del följs upp och kartläggs på skolenheten men att det inte genomförs någon analys av hinder som finns för studiero, vilket innebär att det saknas underlag för att sätta in adekvata åtgärder för att eliminera sådana hinder. Av tillsynen framgår att inte heller ordningsreglerna och hur de följs utvärderas och analyseras.

Tillsynen visar att det saknas gemensamma förhållningssätt rörande arbetet med att skapa studiero. Det handlar till exempel om att många lärare inte upprätthåller reglerna kring insamling av mobiltelefoner samt förbud av mat och dryck i lektionssalen. Att dessa och andra regler inte upprätthålls leder till bristande studiero i form av störande inslag och att eleverna ägnar sig åt annat än skoluppgifter. Gemensamma och välförankrade förhållningssätt och rutiner som följs av all personal är en förutsättning för att det förebyggande arbetet för att tillförsäkra elever studiero ska få genomslag.

Tillsynen visar vidare att lärarna inte säkerställer att eleverna använder mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning endast enligt lärares instruktioner i de fall där utrustningen utgör extra anpassningar eller särskilt stöd, eller om användandet är motiverat som särskilda skäl.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Skara kommuns verksamhet vid Katedralskolan Skara Enhet 4 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisning bedrivs under ledning av lärare, frånvaro, utredning om särskilt stöd, motverka kränkande behandling samt förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa studiero. Det finns därför skäl att förelägga Skara kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av utredare Hans-Göran Arvidsson. Utredare Jenny Appelkvist har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även utredare Radenka Milikic medverkat.